

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoVS/2/2022
Identifikačné číslo spisu: 9522100132
Dátum vydania rozhodnutia: 06.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9522100132.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Emila Klemaníča, JUDr. Petra Paludu, JUDr. Martina Bargela a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného Mgr. W. B., pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 6. júna 2022 v Bratislave o sťažnosti obvineného Mgr. W. B. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. mája 2022, sp. zn. 5 Tost-š 10/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť obvineného Mgr. W. B. zamieta.

Odôvodnenie

Na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sa pod sp. zn. 5 Tost-š 10/2022 viedlo konanie o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 24. apríla 2022, sp. zn. 6Tp/7/2022, ktorým bolo rozhodnuté o nevzatí obvineného Mgr. W. B. do väzby; o tejto sťažnosti pod uvedenou spisovou značkou konal a uznesením z 2. mája 2022 rozhodol senát zložený z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta.

Ešte v priebehu uvedeného sťažnostného konania obvinený vzniesol námietku zaujatosti voči predsedovi dotknutého senátu, JUDr. Jurajovi Klimentovi, o ktorej bolo rozhodnuté (aktuálne preskúmaným) uznesením najvyššieho súdu z 2. mája 2022, sp. zn. 5 Tost-š 10/2022, tým spôsobom, že podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku menovaný sudca nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obvineného Mgr. W. B., vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Tost-š 10/2022.

Obvinený Mgr. W. B. podal proti tomuto uzneseniu o nevyhlúčení sťažnosť.

V nej na úvod vytkol, že odôvodnenie napadnutého uznesenia sa nezaobera všetkými jeho námietkami, čím trpí nepreskúmateľnosťou.

Zdôraznil, že jeho námietka zaujatosti voči JUDr. Jurajovi Klimentovi bola založená na dvoch ťažiskových dôvodoch spočívajúcich v/vo: (i) príbuzenskom pomere namietaného sudcu k prokurátorovi JUDr. T. L., PhD., ktorý v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2022 bol dozorovým prokurátorom, pričom s označenou vecou súvisí trestná vec obvineného, (ii) vyjadreniach namietaného sudcu pre portál aktuality.sk ohľadom otvorenia prípadu krivého obvinenia prokurátora JUDr. O. Š..

Okrem toho je podľa obvineného potrebné zohľadniť i postup namietaného sudcu, ktorý bez ohľadu na výsledok tohto sťažostného konania rozhodol o jeho vzatí do väzby, pričom v rámci ústneho odôvodnenia predniesol výroky, ktoré jednoznačne preukazujú jeho zaujatosť.

K prvému dôvodu (i) obvinený poukázal na to, že predseda senátu JUDr. Juraj Kliment z rovnakého dôvodu oznámil svoju zaujatosť, pričom iný senát najvyššieho súdu rozhodol uznesením z 27. apríla 2022, sp. zn. 3 Ndt 6/2022, o jeho nevyhlásení.

Obvinený v tejto súvislosti odcitoval body 119. a 120. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020, z nich dôvodiac, že v prípade súbehu konaní o vylúčení sudcu či už na základe námietky zaujatosti, alebo oznámenia strany v konaní, je potrebné najprv konať o oznámení sudcu a až následne (ak by nedošlo k jeho vylúčeniu), by sa malo konať na základe námietky strany. Takýto postup je jednak výrazom procesnej ekonómie a jednak zjavnou favorizáciou práva na nestranný súd. V prípade, ak by súd na základe oznámenia sudcu nevyhlásil, potom je povinnosťou súdu konať o uplatnenej námietke zaujatosti, lebo takýto postup dáva väčší rozsah práv strane, ktorá uplatňuje námietku zaujatosti.

Hoci najvyšší súd sa v napadnutom rozhodnutí snaží formálne postupovať v súlade s týmto právnym názorom, je podľa obvineného nepochybné, že ho nerešpektuje. Najvyšší súd sa inak povedané snaží naoko zadostučiniť judikatúre ústavného súdu, avšak z materiálneho hľadiska koná v príkrom rozpore s označeným nálezom. To vyplýva najmä z nasledujúcich častí odôvodnenia napadnutého rozhodnutia: „súd rešpektujúc nález ústavného súdu z 28. januára 2021 ... sa musel znova zaoberať ... aj tou časťou námietky obvineného; Pri tomto prieskume mal súd na zreteli princíp právnej istoty, resp. potrebu zabrániť vydaniu protichodných rozhodnutí v identickej veci; V označenom náleze, ale ani nadväzujúcej rozhodovacej činnosti ústavný súd nevysvetlil, akým spôsobom je treba postupovať pre prípad, že by o tej istej otázke ... existovali dve odlišné stanoviská“.

Spôsob odôvodnenia napadnutého rozhodnutia preukazuje, že súd síce formálne konal, ale výsledok jeho konania bol vopred jasný, keďže jeho rozhodnutie bolo determinované predchádzajúcim rozhodnutím senátu 3T tak, aby sa vyhol vydaniu protichodných rozhodnutí.

Uvedené je v okolnostiach tohto prípadu podľa obvineného umocnené tým, že nálezom ústavného súdu z 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020, bolo zrušené uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2020, sp. zn. 5 Tost 28/2020, a teda rozhodnutie senátu, ktorý v predmetnom konaní vydal napadnuté uznesenie. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia preto pripomína skôr „obhajobu“ svojho predchádzajúceho vlastného právneho názoru (ktorý ústavný súd označil za zjavne neústavný), než nezávislé rozhodovanie. Súdom tam prezentovaná teória o nemožnosti existencie dvoch protichodných rozhodnutí je navyše nesprávna. Tá by totiž mohla nastať (len) v tom prípade, ak by iný senát nevyhlásil sudcu na základe ním oznámenej zaujatosti a následne by senát konajúci na základe námietky podanej stranou tohto sudcu z konania vylúčil; v takom prípade je však jasné, že platí rozhodnutie o vylúčení, ktoré má vyššiu kvalitu ochrany ústavnosti, čiže aj prednosť. Už len z tohto dôvodu by podľa obvineného malo byť napadnuté uznesenie zrušené pre zjavnú nesprávnosť jeho právneho názoru.

Na tom podľa obvineného nemôžu nič zmeniť ani ďalšie dôvody uvádzané súdom, pretože odôvodnenie napadnutého uznesenia bolo primárne „kontaminované“ názorom súdu o nemožnosti odklonu od rozhodnutia senátu 3T.

Potvrďuje to i fakt, že napadnuté uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, a teda zaň hlasoval i namietaný sudca. Totiž, ak sám namietaný sudca oznamuje svoju zaujatosť a žiada byť z konania vylúčený a následne hlasuje za svoje nevyúčenie, potom je nepochybné, že zmena jeho postoja môže byť vyvolaná len dôsledkom uznesenia senátu 3T; ak vylúčíme účelové - preventívne oznámenie namietaného sudcu. Na podklade uvedeného je teda podľa obvineného nepochybné, že hlavným argumentom, ktorý viedol (aj) namietaného sudcu k zmene jeho postupu, mohla byť len súladnosť napadnutého uznesenia s uznesením senátu 3T, aby neexistovali protichodné rozhodnutia, a teda nie i ostatné dôvody uvádzané v odôvodnení.

Zjednodušene povedané, podstata obvinenia Mgr. W. B. spočíva v tom, že mal podporovať zločineckú skupinu, ktorú začal stíhať synovec namietaného sudcu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré vychádza z toho, že táto vec je formálne inou vecou, keďže sa vedie pod iným ČVS, je podľa názoru obvineného z hľadiska materiálnej ochrany ústavnosti neudržateľná. Je tomu tak preto, lebo vedenie trestného konania, a teda i samostatného alebo spoločného konania je v rézii orgánov činných v trestnom konaní, pričom od tejto skutočnosti sa nemôže odvíjať zaujatosť orgánov činných v trestnom konaní či súdu. Je nepochybné, že trestná vec obvineného súvisí s tzv. kauzou „Očistec“, a preto aj orgány činné v trestnom konaní iniciatívne, už v úvodnej fáze, zabezpečili ako prvú listinu do konania uznesenie prokurátora JUDr. T. L., PhD., sp. zn. VII/3 Gv 247/20/1000 (zv. I, č. I. 1). Namietaný sudca JUDr. Juraj Kliment sa teda musel pri rozhodovaní o veci obvineného nevyhnutne vysporiadať so zákonnosťou a dôvodnosťou tohto uznesenia, a tak svojim spôsobom posúdiť úkony svojho synovca; tým je zjavne daná jeho zaujatosť.

Ani argument, že by dôsledkom advokátskej činnosti nemohol byť sťažovateľ ako advokát trestne stíhaný, nemôže podľa obvineného obstáť, lebo nielen na úrovni najvyššieho súdu existuje ustálená judikatúra, ako postupovať v prípade, ak sú napr. z titulu zaujatosti vylúčení všetci sudcovia najvyššieho súdu.

Pokiaľ ide o druhý ťažiskový dôvod (ii), založený na vyjadrení namietaného sudcu pre portál aktuality.sk, obvinený nesúhlasí s hodnotením prvostupňového súdu, že predstavuje účelovú argumentáciu. Práve takéto konštatácie dokumentujú zaujatosť nielen namietaného sudcu, ale i celého senátu 5T, keďže bez akéhokoľvek relevantného dôkazu upodozrievajú obvineného z účelového konania. Dotknutý senát tým navyše priznáva, že v prípade prvého dôvodu uplatnenej námietky zaujatosti nemal inú procesnú možnosť, než postupovať v súlade s názorom senátu 3T. V tomto smere je vylúčené účelové konanie obvineného, pretože tento nedokázal predpovedať neústavnosť názoru senátu 5T - obvinený konal v dôvere, že senát 5T bude postupovať dôsledne v súlade s právnym názorom ústavného súdu, a preto len ťažko mohol predvídať prijatie takej právnej konštrukcie, akú nakoniec v napadnutom uznesení vytvoril senát 5T.

Sporný výrok namietaného sudcu podľa obvineného zjavne preukazuje jeho zaujatosť; keď pod vplyvom zverejnenej komunikácie z aplikácie threema vyslovil presvedčenie o nevyhnutnosti otvorenia prípadu údajného krivého obvinenia JUDr. O. Š.. Uvedené nemožno vykladať iným spôsobom než tak, že namietaný sudca z medializovaných informácií mal jednoznačne za to, že je potrebné posúdiť trestnoprávnu zodpovednosť, a teda že zverejnené okolnosti naznačujú minimálne dôvod na začatie trestného stíhania vo vzťahu k nastolenej trestnej veci.

V prípade namietaného sudcu pritom nejde o ojedinelý exces, kedy by či už päťčlenný senát najvyššieho súdu alebo ústavný súd v súvislosti s jeho „mediálnymi aktivitami“ konštatoval závažné procesné pochybenia spojené najmä so zásahom do práva, akým je sloboda a bezpečnosť (napr. v prípade JUDr. M. J. ide o uznesenie najvyššieho súdu z 22. februára 2021, sp. zn. I TdoVS 1/2021, ktorým bol namietaný sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obvinenej JUDr. M. J. a spol. vedenej na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 5Tp/2/2020. Rovnako tak nález ústavného súdu zo 14. apríla 2022, sp. zn. I. ÚS 322/2021, týkajúci sa výrokov namietaného sudcu vo vzťahu k JUDr. D. L.).

Zaujatost' JUDr. Juraja Klimenta dokumentujú i jeho úkony po vydaní napadnutého uznesenia, kedy bez ohľadu na výsledok tejto sťažnosti, senát pod jeho vedením rozhodol o vzatí obvineného do väzby; namietaný sudca v rámci odôvodnenia tohto rozhodnutia uviedol: „Je tu trend spochybňovania či kriminalizovania vyšetrovateľov, prokurátorov a aj sudcov, ktorí majú rozhodovať nestranne a nezávisle“, pokračujúc: „Uvedené opätovné otvorenie tohto vyšetrovania je taký odkaz všetkým tým osobám a odkaz v tom, že žiaden skutok do budúcnosti nezostane nevyšetrený a rovnako nezostane v prípade nevyvodená konkrétna trestná zodpovednosť konkrétnych osôb. Je to zdvihnutý prst všetkým tým osobám, ktoré by chceli v tomto trende pokračovať.“ Okrem toho, že citovaný výrok preukazuje zaujatost' jeho autora, súčasne dokumentuje, že namietaný sudca sa nezamerával len na prejednávajúcu vec (teda stíhaný skutok), ale vyjadroval sa ním k aktuálnej situácii, kedy mali byť (podľa neho) účelovo stíhaní sudcovia, prokurátori a vyšetrovatelia. S ohľadom na kontext tohto vyjadrenia preto nie je vylúčené, že bol prednesený v súvislosti s činnosťou jeho synovca.

Namietaný sudca podľa obvineného znemožnil jeho právo efektívne namietat' zaujatost' sudcu, keďže rozhodol pred rozhodnutím o tejto sťažnosti. Už len takýto exces od vlastnej rozhodovacej praxe (napr. vo veci 5 Tost-š 2/2022, kedy vyčkal na rozhodnutie sťažnostného súdu o námietke zaujatosti), nepodporený náležitým odôvodnením, svedčí o jeho zaujatosti. Obvinený v tejto súvislosti poukázal na nález ústavného súdu z 23. mája 2018, sp. zn. II. ÚS 111/2017, konštatujúc, že arbitrárnosť či príkre porušenie ústavných práv najvyšším súdom (u ktorého sa prezumuje väčšia erudícia), môže byť prejavom zjavnej zaujatosti.

Hoci trestný poriadok výslovne neupravuje možnosť sťažnostného súdu (konajúceho o sťažnosti proti nevyhláseniu sudcu) zrušiť rozhodnutie o väzbe, s ohľadom na materiálnu ochranu ústavnosti má sťažnostný súd právo rozhodnúť o zrušení rozhodnutia o vzatí do väzby; inak by rozhodnutie sťažnostného súdu malo len akademickú povahu. S poukazom na zásadu subsidiarity by teda všeobecné súdy mali hľadať také procesné riešenia, aby ústavný súd nemusel vo vzťahu k nim zasahovať, a tak uplatňovať inak výnimočnú právomoc.

Z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby najvyšší súd v celom rozsahu zrušil napadnuté uznesenie a podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sám vylúčil sudcu JUDr. Juraja Klimenta, z konania v tejto veci a zároveň, aby zrušil uznesenie najvyššieho súdu z 2. mája 2022, sp. zn. 5 Tost-š 10/2022, ktorým bol vzatý do väzby a ihneď ho prepustil na slobodu.

Obvinený doplnil svoju sťažnosť o podanie, ku ktorému priložil kópiu zápisnice o výsluchu svedkyne Mgr. F. N. v tejto trestnej veci z 30. mája 2022, z obsahu ktorého má vyplývať zjavný negatívny postoj sudcu JUDr. Juraja Klimenta voči obvinenému. Podľa tejto svedkyne sa namietaný sudca mal pred ňou ako aj ďalšími osobami vyjadrovať o obvinenom ako o „mafiaňskom advokátovi“, ktorý nepožíva dobrú povesť, a preto jej neodporúčal s ním spolupracovať. Táto svedkyňa vypovedala aj o svojich e-mailových a osobných kontaktoch s JUDr. Jurajom Klimentom, na čo obvinený upozornil na prax orgánov oprávnených podať návrh na disciplinárne konanie voči sudcom pre skutok spočívajúci v tom, že sudca (sám iniciatívne) neoznámil svoje kontakty so svedkom.

* * *

Po náhodnom pridelení veci na rozhodnutie o podanej sťažnosti inému - päťčlennému senátu najvyššieho súdu [§ 32 ods. 5 písm. d) Trestného poriadku v spojení s § 18 ods. 1 veta druhá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] v zložení (po vylúčení JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Juraja Klimenta, JUDr. Jany Kostolanskej, JUDr. Petra Štífta a JUDr. Petra Kaňu zo zákonného dôvodu v zmysle § 31 ods. 4 Trestného poriadku a JUDr. Martina Piovartsyho na základe ním oznámenej zaujatosti uznesením najvyššieho súdu z 20. mája 2022, sp. zn. 5 Ndt 10/2022) z jeho predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Emila Klemaniča, JUDr. Petra Paludu, JUDr. Martina Bargela a JUDr. Dany Wänkeovej, obvinený vzniesol námietku zaujatosti voči JUDr. Pavlovi Farkašovi.

U sudcu JUDr. Pavla Farkaša má nedostatok objektívnej nestrannosti spočívať v tom, že rozhodoval o sťažnosti Ing. I. Z. (klienta obvineného) v sťažnostnom konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 4 Tost 57/2021, v súvislosti s ktorým rozhodovaním obvinený podal trestné oznámenie aj na JUDr. Pavla Farkaša, o ktorom sa stále koná. Vylúčenie naposledy menovaného sudcu má umocňovať medializácia predmetnej veci, a to vyjadreniami predsedu najvyššieho súdu; tým, že iniciatívne reagoval na toto trestné oznámenie a zároveň vyvolal stretnutie s dotknutými sudcami, odlišil túto trestnú vec od situácie, kedy je námietka zaujatosti založená „len“ na trestnom oznámení. K tomu pristupuje i ďalšia okolnosť, ktorou je (už vyššie citované) ústne odôvodnenie uznesenia o vzatí obvineného do väzby v tejto veci. I keď je podľa obvineného na škodu, že predseda senátu JUDr. Juraj Kliment toto svoje vyjadrenie bližšie nekonkretizoval, a to uvedením mien sudcov, ktorí mali byť spochybňovaní či kriminalizovaní, je pravdepodobné, že tento výrok možno vnímať ako určitý „ochranný dáždnik“, ktorý mal za cieľ ochrániť i JUDr. Pavla Farkaša. Tento výrok bude okrem toho predmetom samotného sťažnostného konania, a teda JUDr. Pavol Farkaš sa s ním bude musieť zaoberať.

Pred skúmaním podanej sťažnosti sa iný senát najvyššieho súdu zaoberal námietkou zaujatosti voči sudcovi JUDr. Pavlovi Farkašovi, pričom z nižšie uvedených dôvodov dospel k záveru, že táto je založená na iných dôvodoch, než sú obsiahnuté v ustanovení § 31 Trestného poriadku, a preto o nej v súlade s § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekonal.

Bez potreby opakovať teoretické východiská rozhodovania o námietke zaujatosti (ktoré sú súčasťou odôvodnenia napadnutého uznesenia), najvyšší súd považuje za dôležité zvýrazniť, že podľa vety za bodkočiarkou ustanovenia § 32 ods. 6 Trestného poriadku procesne účinnou, t. j. spôsobilou vyvolať zamýšľané konanie, je len taká námietka zaujatosti, ktorá je založená na skutočnostiach nasvedčujúcich existencii konkrétneho vzťahu sudcu k individuálne určenej trestnej veci (skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie ako aj všetky s ním súvisiace faktické okolnosti), teda k takej, z ktorej má byť vylúčený, alebo k menovite známym osobám, ktoré v nej vystupujú. Inými slovami povedané, ak z dôvodu podanej námietky zaujatosti nevyplýva na konkrétnych skutočnostiach založený pomer predpokladaný ustanovením § 31 ods. 1 Trestného poriadku, potom sa o nej nekoná. Zmyslom tejto právnej úpravy je zabrániť predĺžovaniu trestného konania prostredníctvom účelového a špekulatívneho podávania námietok zaujatosti.

V rozhodovacej praxi súdov je pevne ukotvený právny názor, že ani podanie trestného oznámenia obvineným na sudcu, ktorý prejednáva trestnú vec obvineného, bez ďalšieho nespôsobuje dôvod na vylúčenie tohto sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v danej veci [k tomu pozri bližšie napr. rozhodnutia uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 11/2009 alebo 22/2011].

Vychádzajúc z tohto všeobecného pravidla, v prípade namietaného sudcu JUDr. Pavla Farkaša je situácia ešte vypuklejšia, nakoľko dotknuté trestné oznámenie naňho nepodával obvinený, ale iná osoba, ktorú obvinený ako oznamovateľa - iniciátora trestného konania „len“ právne zastupoval v rámci výkonu svojej advokátskej činnosti. Z tohto hľadiska teda obvinený na danom prípade (trestnom oznámení) nie je nijako osobne zainteresovaný, medzi obvineným a namietaným sudcom v materiálnom zmysle nevznikol žiaden pozitívny či negatívny vzťah, a preto u sudcu JUDr. Pavla Farkaša ani nemohla vzniknúť pochybnosť pre jeho pomer k obvinenému v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

Na tento záver nemá žiaden dopad ani vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu (t. j. tretej osoby a predstaviteľa súdu, na ktorom namietnutí sudcovia pôsobia), ktoré bolo urobené až po medializácii tohto trestného oznámenia a s výnimkou dotknutých osôb nijako nesúviselo s touto trestnou vecou. Zo stretnutia so sudcom JUDr. Pavlom Farkašom, ako ho verejne tlmočil predseda najvyššieho súdu, zároveň nevyplývalo, že by sa tento sudca podaním trestného oznámenia na jeho osobu cítil nejako dotknutý (práve naopak), a preto ani z tohto pohľadu nemožno dôvodiť jeho zaujatosť.

Iný senát najvyššieho súdu zároveň nevidí žiaden súvis medzi týmto trestným oznámením a ústnym

odôvodnením väzobného rozhodnutia predsedom senátu JUDr. Jurajom Klimentom v predmetnej veci; tvrdenie, že bolo adresované aj vo vzťahu k JUDr. Pavlovi Farkašovi, je ničím nepodloženou špekuláciou.

* * *

Najvyšší súd, zložený vyššie uvedeným spôsobom, po zistení, že sťažnosť obvineného Mgr. W. B. spĺňa všetky formálne podmienky, v intenciách § 192 ods. 1 písm. a), b) Trestného poriadku, preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako i konanie jemu predchádzajúce a dospel k záveru, že táto sťažnosť nie je dôvodná.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že obvinený v nej jednak zopakoval, resp. odkázal na svoju argumentáciu uplatnenú v samotnej námietke zaujatosti sudcu JUDr. Juraja Klimenta [týkajúcu sa (ako ich sám označil) ťažiskových dôvodov na vylúčenie, spočívajúcich v: (i) príbuzenstve sudcu JUDr. Juraja Klimenta s prokurátorom JUDr. T. L., PhD., ktorý vykonával dozor nad trestnou vecou vedenou pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020, s ktorou je táto vec skutkovo previazaná a (ii) mediálne prezentovaných výrokoch JUDr. Juraja Klimenta pre portál aktuality.sk] a sčasti uviedol nové okolnosti [keď v podstate: (iii) napadnutému rozhodnutiu vytkol nepreskúmateľnosť, (iv) vysporiadanie sa s dôvodom na vylúčenie pre vyššie uvedené príbuzenstvo označil za iba formálne, (v) namietol postupnosť rozhodovania o jeho väzbe s ohľadom na právoplatne nevyriešenú námietku zaujatosti, (vi) vyvodil zaujatosť JUDr. Juraja Klimenta zo spôsobu ústneho odôvodnenia rozhodnutia o vzatí obvineného do väzby, (vii) dôvod na vylúčenie spojil s hodnotením doplnenia podanej námietky zaujatosti ako účelového, (viii) poukázal na pochybenia vyslovené inými súdnymi autoritami v súvislosti s mediálnymi vyjadreniami sudcu JUDr. Juraja Klimenta a napokon (ix) poukázal na vyjadrenia JUDr. Juraja Klimenta, ktoré mal uviesť v súkromnej komunikácii s viacerými osobami.

V prvom rade treba uviesť, že odôvodnenie napadnutého uznesenia sa zaoberá všetkými okolnosťami, na ktorých obvinený založil námietku zaujatosti voči sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi (okrem vyššie uvedených dôvodov aj proklamovaným a v sťažnosti už samostatne neuvádzaným konfliktným vzťahom medzi obvineným a prokurátorom JUDr. T. L., PhD. a taktiež nepriateľskými prejavmi JUDr. Juraja Klimenta k obvinenému). Obvinený v sťažnosti neidentifikoval tie časti svojej argumentácie, na ktorú podľa svojho názoru nedostal primeranú, resp. vôbec žiadnu odpoveď, pričom takýto nedostatok z vlastnej činnosti nezistil ani sťažnostný súd. V tomto ohľade preto neobstojí výhrada, že by napadnuté uznesenie bolo nepreskúmateľné. Práve naopak, závery prijaté v jeho odôvodnení vo vzťahu k uplatneným dôvodom na vylúčenie považuje iný senát najvyššieho súdu za vyčerpávajúce, vecne správne, a preto bez potreby opakovania sa na ne odkazuje.

Len v stručnosti, aj keď v tejto veci možno hovoriť o určitej previazanosti skutkových okolností s inou trestnou vecou vedenou proti odlišným osobám pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020, ktorú ako prokurátor dozoroval JUDr. T. L., PhD., voči obvinenému sa po celý čas vedie samostatné konanie, na ktorého priebeh nemá a ani nikdy nemal žiaden vplyv menovaný prokurátor. Za danej situácie je potom nepodstatné skúmanie osobných väzieb medzi JUDr. Jurajom Klimentom a JUDr. T. L., PhD., nakoľko zo samotnej podstaty veci vyplýva, že tu v žiadnom štádiu konania z uvedeného dôvodu (príbuzenstva medzi oboma menovanými) nikdy nemohla vzniknúť pochybnosť o nezaujatosti namietaného sudcu pre jeho pomer k orgánu činnému v trestnom konaní - prokurátorovi v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

K tvrdeniu obvineného o formalistickom prístupe senátu 5T najvyššieho súdu k tomuto dôvodu na vylúčenie sa žiada najprv vo všeobecnosti uviesť, že pomer k prejednávanej veci nemožno bez ďalšieho odvodzovať z odlišného (než želaného) výkladu jednotlivých ustanovení zákona, ktorý sa priamo premieta do postupu vo veci konajúceho orgánu, a to aj pokiaľ ide o spôsob a odôvodnenie jeho rozhodnutia, hoci tento môže vykazovať isté nedostatky a na ktorý môže mať strana celkom iný názor, nakoľko v takom prípade u daného orgánu abscentuje osobný pomer k veci samej. V zmysle prijatej judikatúry ani odlišnosť právnych názorov všeobecných súdov všetkých stupňov, vrátane právneho

názoru vyjadreného v náleze ústavného súdu, nemôže z rovnakých dôvodov viesť k záveru, že orgán činný v trestnom konaní alebo súd je pre uvedenú odlišnosť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v takej veci (výkladom od väčšieho k menšiemu aj v inej veci; rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 34/2008).

Vychádzajúc z predznamenaného, pomer namietaného sudcu k prejednávanej veci alebo obvinenému teda neodôvodňuje ani spôsob vysporiadania sa s touto časťou jeho námietky zaujatosti, ktorý navyše nemožno označiť za formálny, resp. s vopred jasným výsledkom alebo nerešpektujúci právne úvahy vyjadrené v náleze ústavného súdu z 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020. Nič na tom nemení (a dôvod na vylúčenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta z vykonávania úkonov trestného konania v tejto veci nezakladá), že senát 5T najvyššieho súdu (ako sám uvádza) zastáva odlišný postoj v otázke týkajúcej sa nutnosti zaoberania sa tými istými okolnosťami na vylúčenie, o ktorých už bolo rozhodnuté, než ústavný súd v označenom náleze. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia pritom jasne vyplýva, že senát 5T najvyššieho súdu i napriek inému názoru na túto právnu otázku postupoval v súlade s označeným nálezom, a teda že sa vecne zaoberal aj touto časťou námietky zaujatosti. Tvrdenie, že vlastný postoj k tejto čisto právno-aplikačnej otázke má „kontaminovať“ zvyšnú časť odôvodnenia týkajúcu sa tejto námietky, považuje iný senát najvyššieho súdu za rovnako neopodstatnené.

K tomu ešte možno uviesť, že aj v kontexte nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020 (body 117. až 124.), i § 32 ods. 3 Trestného poriadku, si nemožno zamieňať procesné postavenie sudcu - oznamovateľa vlastnej zaujatosti so sudcom, ktorý má rozhodovať o námietke zaujatosti podanej niektorou zo strán, hoci z personálneho hľadiska ide o tú istú osobu. Teda za situácie, ak niektorá zo strán svoju námietku zaujatosti založí (aj) na okolnosti, ktorú predtým oznámil dotýčny sudca, to neznamená, že u tohto sudcu možno len na základe tejto skutočnosti odvodzovať jeho zaujatosť. Namietaný sudca JUDr. Juraj Kliment sa navyše nikdy nevyjadril, že by sa (subjektívne) cítil byť zaujatý v tejto veci, pričom svoje oznámenie urobil (preventívne) s ohľadom na objektívny test nestrannosti.

Pokiaľ ide o vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta pre portál aktuality.sk, ktoré boli súčasťou обшиrnejšieho medializovaného rozhovoru v súvislosti s jeho kandidatúrou na funkciu generálneho prokurátora Slovenskej republiky, tak namietaný sudca nimi, dávno pred začatím trestného stíhania v tejto veci, v reakcii na moderátora iba zdôraznil potrebu opätovného zaoberania sa trestným oznámením JUDr. O. Š., a to so zreteľom na novo zistené skutočnosti bez toho, aby svojimi výrokmi prejudikoval akékoľvek závery v danej veci a už vonkoncom nie vo vzťahu k obvinenému, ktorého meno sa v tomto rozhovore vôbec nespomenulo. Niet sporu, že sudcovia musia byť obozretní vo svojich vyjadreniach k otázkam, ktoré v budúcnosti môžu súvisieť s ich rozhodovacou činnosťou, v tomto prípade však nemožno označiť žiadnu časť dotknutého rozhovoru za takú, ktorá by vyvolávala pochybnosti o porušení prezumpcie nevinu.

Nadväzujúc na predošlý odsek, ani z výrokov, ktoré mal 2. mája 2022 JUDr. Juraj Kliment uviesť ako predseda senátu pri ústnom odôvodnení rozhodnutia, ktorým obvineného vzal do väzby, a ktorých autenticitu nemožno overiť z dôvodu, že o tomto úkone trestného konania sa nevyhotovoval zvukový záznam, vychádzajúc teda len z toho, ako to podal obvinený, nemožno dospieť k záveru, že by namietnutý sudca týmto odôvodnením dal príčinu, ktorá by objektívne vyvolávala pochybnosť o jeho nezaujatosti. Predmetné vyššie citované vyjadrenie totiž nenaráža na princíp prezumpcie nevinu a z jeho obsahu zároveň nemožno vyvodiť ani nepriateľský, pohrdavý či iný tomu podobný postoj k obvinenému. Z namietanej časti odôvodnenia, navyše vytrhutej z celkového kontextu, vyplývajú v podstate iba dve všeobecné tézy, že v súčasnosti možno badať určitý zámer spochybňovať alebo kriminalizovať orgány činné v trestnom konaní ako aj súdy a že žiaden skutok nezostane nevyšetrený.

Zaujatosť sudcu JUDr. Juraja Klimenta nemožno odvodzovať ani z toho, aké vlastnosti boli v písomnom odôvodnení napadnutého uznesenia pripísané argumentácii obsahnutej v doplnení námietky zaujatosti, ktorá bola označená za účelovú. Bez toho, aby sa iný senát najvyššieho súdu vyjadroval k vecnej správnosti tohto názoru, ide o legitímnu úvahu, ktorú vo veci zaujal konajúci súd a ktorá v sebe nenesie

žiadne náznaky toho, aby o jej autorovi bolo možné z pohľadu nezúčastneného pozorovateľa hovoriť ako o zaujatom.

Čo sa týka vyjadrení, ktoré mal sudca JUDr. Juraj Kliment uviesť na adresu obvineného v súkromnej komunikácii svedkyňi Mgr. F. N. (ktorá bola vo veci vypočutá 30. mája 2022, t. j. po napadnutom i väzobnom rozhodnutí najvyššieho súdu) ako aj ďalším osobám, ich existenciu je v tomto štádiu konania možné len veľmi ťažko objektivizovať. Odhliadnuc od tohto záveru, hoci z obsahu výpovede menovanej svedkyne vyplýva kritika podávaná sudcom JUDr. Jurajom Klimentom na adresu obvineného, táto mala byť urobená súkromne a nemala smerovať priamo proti nemu samotnému (jeho osobe), ale mala súvisieť predovšetkým so všeobecnou charakteristikou výkonu jeho advokátskej činnosti v rámci zastupovania obvinených osôb v trestnom konaní. Pri posudzovaní každej námietky zaujatosti treba mať na pamäti, že vylúčenie sudcu je výnimkou z ústavnej zásady (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Práve z tohto dôvodu sa vyžaduje na vylúčenie sudcu pomer takej intenzity, ktorá mu napriek vlastnej profesionalite neumožňuje v konkrétnej veci konať nestranné a nezaujato. V tomto zmysle žiaden sudca nie je stroj na rozhodovanie oslobodený od akéhokoľvek svetonázoru, subjektívnych pocitov, sympatií, či antipatií, ale je súčasťou určitého sociálneho prostredia, od ktorého nie je a nemôže byť úplne izolovaný. Aj preto treba k posudzovaniu tejto otázky pristupovať realisticky a vyžadovať, aby sa obava z absencie nestrannosti sudcu zakladala na konkrétnych, preukázateľných a dostatočne závažných skutočnostiach (po nevyhnutných úpravách; uznesenie najvyššieho súdu z 25. augusta 2020, sp. zn. 2 Tdo 7/2020). Rezultujúc, aj keby sa potvrdili slová svedkyne Mgr. F. N., tak vyjadrenia JUDr. Juraja Klimenta na adresu obvineného nie sú natoľko expresívne a ani osobné, aby ho diskvalifikovali z konania a rozhodovania v tejto veci.

Do celkom inej kategórie patrí výhrada, že senát 5T najvyššieho súdu mal počkať s rozhodovaním o väzbe obvineného do právoplatného vyriešenia otázky zaujatosti predsedu tohto senátu. Odhliadnuc od toho, že v tomto prípade išlo o senátne rozhodovanie, o nesúhlase s postupom súdu v konaní (hoci aj nesprávnym) sa v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná. V tejto súvislosti možno nad rámec poznamenať, že dôvody, pre ktoré senát 5T najvyššieho súdu konal a rozhodol o väzbe pred týmto rozhodnutím, sám ozrejmil na tretej strane svojho väzobného rozhodnutia z 2. mája 2022, sp. zn. 5 Tost-š 10/2022.

Za celkom mimo relevantných dôvodov na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania iný senát najvyššieho súdu považuje i tvrdenie o opakovaných excesoch sudcu JUDr. Juraja Klimenta, a to s poukazom na jeho konanie a rozhodovanie v trestných veciach, ktoré s touto vecou nijako nesúvisia.

S ohľadom na túto trestnú vec iný senát najvyššieho súdu poznamenáva, že aj keď stanovisko osoby namietajúcej zaujatosť sudcu je dôležité, rozhodujúce je, či pochybnosť o jeho nezaujatosti možno považovať za objektívne oprávnenú (porovnaj napr. s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Meng proti Nemecku zo 16. februára 2021, č. 1128/17, bod 46.). Vychádzajúc z vyššie prijatých úvah, k takémuto zisteniu iný senát najvyššieho súdu nedospel, a preto ako nedôvodnú jednomyselne zamietol sťažnosť obvineného Mgr. W. B..

S ohľadom na tento (zamietavý) výrok sa iný senát najvyššieho súdu nemal potrebu bližšie vyjadrovať k samotnej väzbe obvineného spôsobom, ako sa toho domáhal vo svojej sťažnosti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.